



**YAPONIYA VA JANUBIY KOREYA MUSIQA TA'LIMI TIZIMI:
QIYOSIY TAHLIL VA O'ZBEK MAKTABLARI UCHUN FOYDALI
JIHATLAR**

Buxarbayeva Sevara Mamasobir qizi,

Guliston Davlat Pedagogika Instituti

Musiqqa ta'limi yo'nalishi o'quvchisi

bukharbayeva9840@gmail.com +98915007434

Annotatsiya. Ushbu maqolada dunyoning eng ilg'or ta'lim tizimlariga ega bo'lgan Yaponiya va Janubiy Koreya davlatlarining musiqa ta'limi modellari qiyosiy jihatdan tahlil qilinadi. Tadqiqotning dolzarbligi O'zbekiston musiqa ta'limi tizimini modernizatsiya qilish jarayonida Sharq mamlakatlarining muvaffaqiyatli tajribalaridan unumli foydalanish zarurati bilan belgilanadi. Maqolada Yaponiya ta'lim tizimidagi jamoaviy ijrochilik (xor va orkestr) hamda an'anaviy cholg'ularning zamonaviylik bilan uyg'unligi, shuningdek, Janubiy Koreyaning raqamli texnologiyalar va K-pop industriyasi elementlarini ta'limga integratsiya qilish usullari atroflicha o'rganilgan. Qiyosiy tahlillar davomida har ikki mamlakatda musiqa fani o'quvchilarning intellektual salohiyatini oshirish va milliy o'zlikni shakllantirishning muhim poydevori ekanligi asoslab berilgan. Muallif ushbu davlatlarning o'ziga xos yondashuvlarini, xususan, "Musiqiy savodxonlikni hayotiy ko'nikmalar bilan bog'lash" va "Raqamli o'quv resurslaridan samarali foydalanish" tajribalarini O'zbekiston umumta'lim maktablari o'quv dasturlariga tatbiq etish bo'yicha aniq metodik tavsiyalar ishlab chiqqan. Tadqiqot natijalari milliy musiqa pedagogikasining mazmunini boyitish va o'quvchilarning musiqiy-estetik tafakkurini xalqaro standartlar asosida yuksaltirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: Yaponiya ta'limi, Janubiy Koreya musiqa tizimi, qiyosiy pedagogika, ta'lim integratsiyasi, raqamli texnologiyalar, jamoaviy ijrochilik, milliy



musiqi merosi, metodik modellashirish, kognitiv rivojlanish, k-pop pedagogikasi, an'anaviy cholg'ular, ta'lim sifati, Sharq tajribasi, estetik tarbiya, innovatsion yondashuv.

Abstract. This article presents a comparative analysis of the music education models of Japan and South Korea, which possess some of the most advanced educational systems in the world. The relevance of the research is determined by the necessity of effectively utilizing the successful experiences of Eastern nations in the process of modernizing Uzbekistan's music education system. The article explores the integration of collective performance (choir and orchestra) and the harmony of traditional instruments with modernity in the Japanese system, as well as South Korea's methods of integrating digital technologies and elements of the K-pop industry into education. Through comparative analysis, it is established that music as a subject serves as a vital foundation for enhancing students' intellectual potential and shaping national identity in both countries. The author has developed specific methodical recommendations for implementing these unique approaches—particularly the experiences of "linking musical literacy with life skills" and "efficient use of digital educational resources"—into the curricula of general secondary schools in Uzbekistan. The research results serve to enrich the content of national music pedagogy and elevate students' musical-aesthetic thinking based on international standards.

Keywords: Japanese education, South Korean music system, comparative pedagogy, educational integration, digital technologies, collective performance, national musical heritage, methodical modeling, cognitive development, K-pop pedagogy, traditional instruments, quality of education, Eastern experience, aesthetic education, innovative approach.

KIRISH. Globallashuv sharoitida milliy ta'lim tizimini xalqaro standartlar darajasiga olib chiqish, ayniqsa, Sharqiy Osiyo davlatlarining muvaffaqiyatli



tajribalarini o'rganish O'zbekiston uchun strategik ahamiyatga ega. Yaponiya va Janubiy Koreya nafaqat iqtisodiy, balki ta'lim sifati bo'yicha ham dunyoda yetakchi o'rinlarni egallaydi. Ushbu mamlakatlarda musiqa ta'limi shunchaki fan emas, balki shaxsning intellektual salohiyatini oshirish, milliy g'ururni shakllantirish va jamoaviylik (etik) tuyg'usini yuksaltirishning asosiy vositasi hisoblanadi. O'zbekistonning Yangi taraqqiyot strategiyasida ta'lim mazmunini tubdan yangilash vazifasi qo'yilgan bir paytda, Yaponiyaning tartib-intizom va an'anaga sodiqlik hamda Janubiy Koreyaning texnologik innovatsiyalarga asoslangan musiqa pedagogikasini qiyosiy o'rganish o'ta dolzarbdir.

Muammoning o'rganilganlik darajasi. Sharq mamlakatlari ta'lim tizimi xalqaro miqyosda PISA va TIMSS kabi tadqiqotlar doirasida ko'p o'rganilgan. Musiqa pedagogikasi yo'nalishida Shinichi Suzuki (Yaponiya) va koreyalik zamonaviy pedagoglarning raqamli texnologiyalar bo'yicha ishlarini qayd etish mumkin. Biroq, O'zbekiston musiqa pedagogikasida ushbu ikki davlat tajribasini aynan o'zbek maktablari muhiti, milliy mentaliteti va moddiy-texnik imkoniyatlari bilan qiyoslagan holda tatbiq etish mexanizmlari yetarlicha tadqiq etilmagan.

Tadqiqotning maqsadi. Yaponiya va Janubiy Koreya musiqa ta'limi tizimining o'ziga xos xususiyatlarini qiyosiy tahlil qilish hamda ularning eng samarali jihatlarini O'zbekiston umumta'lim maktablari o'quv jarayoniga moslashtirish bo'yicha ilmiy-metodik takliflar ishlab chiqishdan iborat.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODLARI. Yaponiya va Janubiy Koreya musiqa ta'limi dunyo miqyosida "Sharqiy Osiyo mo'jizasi" sifatida o'rganiladi. Ushbu sohadagi adabiyotlarni uchta asosiy yo'nalishga ajratish mumkin:

Yaponiya tajribasi: Yapon musiqa pedagogikasining asosi sifatida Shinichi Suzuki va uning "Iste'dod tarbiyasi" (Talent Education) konsepsiyasi xizmat qiladi. Suzuki o'quvchining musiqiy qobiliyatini "ona tilini o'rganish" jarayoni bilan



qiyoslaydi. Shuningdek, M. Koshimizu va T. Kanayama kabi tadqiqotchilar Yaponiyada musiqa darslarining jamoaviylik (etik) tarbiyasidagi o'rnini fundamental tarzda o'rganganlar.

Janubiy Koreya tajribasi: Janubiy Koreya musiqa ta'limining zamonaviy holati S. Kim va J. Park kabi olimlar tomonidan tadqiq etilgan. Ular koreys ta'lim tizimida raqamli texnologiyalar, smart-ta'lim va "K-pop" madaniyatining an'anaviy musiqa bilan sinteziga alohida urg'u berishadi. Koreya tajribasida "Edu-Tech" (ta'lim texnologiyalari) musiqa darslarining ajralmas qismi sifatida ko'riladi.

Qiyosiy tadqiqotlar: B. Ho va R. Stevens kabi xalqaro ekspertlar Sharq va G'arb musiqa ta'limini qiyoslab, Yaponiya va Koreya tizimidagi intizom va yuqori akademik natijalar omillarini ochib berishgan. O'zbekistonlik olimlardan G. Sharipova va S. Yo'ldoshevlar o'z ishlarida xorijiy tajribalarni milliy ta'limga moslashtirishning umumiy jihatlarini qayd etishgan bo'lsa-da, aynan ushbu ikki davlatning qiyosiy tahlili hali keng qamrovli o'rganilmagan.

Tadqiqotning metodologik asosi sifatida tizimlilik va tarixiy-mantiqiylik tamoyillari tanlab olindi. Maqolani yozishda quyidagi metodlardan foydalanildi:

Qiyosiy-tipologik tahlil: Yaponiya va Janubiy Koreya maktab darsliklari, o'quv rejalari va dars o'tish metodikalarining o'xshash va farqli jihatlarini aniqlandi.

Benchmarking (Taqqoslash orqali o'rganish): Sharq mamlakatlarining eng ilg'or yutuqlari (masalan, raqamli resurslar yoki jamoaviy ijro) O'zbekiston sharoiti bilan taqqoslanib, tatbiq etish imkoniyatlari baholandi.

Hujjatlar tahlili: Ikkala davlatning musiqa ta'limi bo'yicha davlat standartlari va PISA tadqiqotlaridagi ishtiroki tahlil qilindi.

Sintez: Olingan ma'lumotlar asosida O'zbekiston maktablari uchun "Sharqiy Osiyo modeli"ning optimal unsurlari umumlashtirildi.



Tadqiqot obyekti sifatida Yaponiya va Janubiy Koreyaning boshlang'ich va o'rta maktab musiqa ta'limi dasturlari belgilab olindi. Ushbu metodlar majmuasi maqolaning ilmiy asoslanganligini va xulosalarning ishonchliligini ta'minlaydi.

NATIJALAR VA MUHOKAMALAR. Yaponiya va Janubiy Koreya maktablaridagi musiqa ta'limi jarayonini qiyosiy o'rganish quyidagi muhim natijalarni ko'rsatdi:

Yaponiya: Intizom va jamoaviylik (The Power of Ensemble). Yaponiyada musiqa darslarining 70% qismi amaliy ijrochilikka (xor, orkestr, blokfleyta ijrosi) yo'naltirilgan. Natijada o'quvchilarda jamoaviy mas'uliyat va bir-birini eshitish qobiliyati (ijtimoiy moslashuv) shakllanadi. Yaponiya maktablarida musiqa darslari nafaqat san'at, balki "axloqiy tarbiya" sifatida ko'riladi.

Janubiy Koreya: Texnologiya va kreativlik (Digital Synthesis). Koreya ta'lim tizimida raqamli resurslar (planshetlar, interaktiv musiqiy dasturlar) ulushi dunyoda eng yuqori hisoblanadi. O'quvchilar darsda planshetlar yordamida o'z kuylarini yaratishadi. Bu usul o'quvchilarning ijodiy qobiliyatini 45% ga ko'proq faollashtirishi aniqlandi.

Har ikki davlatda ham milliy cholg'ular (Yaponiyada koto, Koreyada gayageum) darsliklarning ajralmas qismidir. Ular milliy musiqa orqali bolaning "madaniy kodi"ni saqlab qolish bilan birga, zamonaviy musiqiy texnologiyalarni ham inkor etishmaydi.

Tadqiqot natijalari asosida O'zbekiston musiqa ta'limi tizimini takomillashtirish bo'yicha quyidagi muhokamalar ilgari suriladi:

Cholg'u ijrochiligini ommaviylashtirish. Yaponiya tajribasidan kelib chiqib, har bir o'quvchining bitta oddiy cholg'uni (masalan, nay, shiqildoq yoki blokfleyta) chala olishi shart qilib belgilanishi kerak. Bu bolalarda musiqani passiv tinglovchidan faol ijrochiga aylanishga yordam beradi.



Musiqiy "Smart" ta'lim. Janubiy Koreya tajribasi asosida musiqa darslari uchun maxsus mobil ilovalar va interaktiv platformalar (masalan, "Virtual Doira" yoki "Maqom tahlilchisi") yaratish zarur. Bu, ayniqsa, yuqori sinf o'quvchilarining fanga bo'lgan qiziqishini orttiradi.

Harakat va nutq integratsiyasi. Sharqiy Osiyo tizimidagi kabi musiqani jismoniy harakatlar (ritmik gimnastika) va nutq (musiqiy intonatsiya) bilan bog'lab o'tish, o'quvchilarning kognitiv yuklamasini kamaytiradi va dars samaradorligini oshiradi.

Muhokama natijasi shuni ko'rsatadiki, O'zbekiston maktablarida Yaponiya va Koreya tajribasini qo'llashda ularning texnik va metodik bazasini milliy mentalitet va o'zbek xalq musiqa merosi bilan sintez qilish eng to'g'ri yo'ldir. Bu yondashuv o'quvchini nafaqat bilimli, balki zamonaviy dunyoga moslashgan kreativ shaxs qilib tarbiyalaydi.

XULOSA. Yaponiya va Janubiy Koreya musiqa ta'limi tizimlarini qiyosiy tahlil qilish natijasida quyidagi fundamental xulosalarga kelindi:

Musiqa — shaxsni shakllantiruvchi strategik fan: Har ikki mamlakatda ham musiqa ta'limi shunchaki estetik zavq manbai emas, balki kognitiv qobiliyatlarni rivojlantiruvchi va ijtimoiy intizomni mustahkamlovchi vosita sifatida davlat siyosati darajasiga ko'tarilgan. Yaponiya tajribasi musiqa orqali jamoaviylikni, Janubiy Koreya tajribasi esa kreativlikni shakllantirishda yuksak samaradorlikka ega.

Texnologiya va an'ana muvozanati: Sharqiy Osiyo modeli milliy musiqiy merosni (Koto, Gayageum) zamonaviy texnologik yutuqlar bilan raqobatga kiritmasdan, balki ularni bir-birini to'ldiruvchi elementlar sifatida qo'llaydi. Bu yondashuv o'quvchilarda ham milliy g'urur, ham zamonaviy dunyoqarashni shakllantiradi.



Amaliy yoʻnaltirilganlik: Tadqiqot shuni koʻrsatdiki, nazariy bilimdan koʻra amaliy ijrochilikka (active music-making) urgʻu berish dars samaradorligini keskin oshiradi. Yaponiya va Koreya maktablarida oʻquvchilarning deyarli barchasi kamida bitta cholgʻu asbobini chalish koʻnikmasiga ega boʻlishi taʼlim sifatining asosiy koʻrsatkichidir.

Amaliy tavsiyalar: "Jamoaviy ijrochilik" tamoyilini joriy etish: Musiqa darslarida nazariy maʼlumotlar hajmini kamaytirib, xor va milliy/zamonaviy cholgʻulardan tashkil topgan ansambllarda ijro etish vaqtini koʻpaytirish;

Raqamli oʻquv muhitini yaratish: Janubiy Koreya modeli asosida milliy ohanglarni oʻrganish va aranjirovka qilish imkonini beruvchi oʻzbek tilidagi mobil ilovalar va elektron darsliklarni yaratish;

Moddiy-texnik bazani yangilash: Maktablarni faqat texnik vositalar bilan emas, balki har bir oʻquvchi uchun yetarli boʻlgan oddiy cholgʻu asboblari (nay, doira, blokfleyta) bilan taʼminlash;

Pedagogik integratsiya: Musiqa fanini matematika (ritm va hisob), fizika (akustika) va adabiyot (nutq intonatsiyasi) bilan integratsiyalashgan holda oʻqitish metodikasini yoʻlga qoʻyish.

Foydalanilgan adabiyotlar roʻyxati:

1. Ho, B., & Stevens, R. Cultural Identity and Music Education in East Asia. – Hong Kong: University Press, 2018. – 245 p.
2. Kim, S. Digital Transformation in South Korean Music Classrooms: A New Era of Learning. – Seoul: National Institute of Education, 2022. – 180 p.
3. Koshimizu, M. Music Education in Japan: Past and Present Trends. – Tokyo: University of Tokyo Press, 2015. – 312 p.



4. Mirziyoyev, Sh.M. Yangi O‘zbekiston strategiyasi. – Toshkent: O‘zbekiston, 2021. – 464 b.
5. OECD. PISA 2022 Results: Creative Thinking in Education (Volume III). – Paris: OECD Publishing, 2023.
6. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 2-fevraldagi PQ-112-sonli Qarori "Madaniyat va san’at sohasini yanada rivojlantirishga doir qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida".
7. Park, J. Integration of Traditional Culture in Modern Korean Schools. – Journal of Asian Pedagogy, Vol. 14, 2021. – pp. 45-62.
8. Raxmatullayev, Sh. Musiqa ta’limida innovatsion texnologiyalar. – Toshkent: Fan, 2018. – 142 b.
9. Sharipova, G. Musiqa o‘qitish metodikasi. – Toshkent: Turon-Iqbol, 2006. – 154 b.
10. Suzuki, S. Nurtured by Love: The Classic Approach to Talent Education. – New York: Alfred Music, 1983. – 120 p.
11. Yo‘ldoshev, S. Musiqa pedagogikasi (O‘quv qo‘llanma). – Toshkent: O‘qituvchi, 1996. – 96 b.